SWEDISH MUSICAL LEVANDE MUSIKARV HERITAGE

ELFRIDA ANDRÉE

1841–1929

Svanen

för sopran, piano eller harpa

Der Schwan

for soprano, piano or harp

Emenderad utgåva/Emended edition

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor
Redaktör/Editor: Magnus Svensson

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 2456/Edition No. 2456
2025
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-66166-835-0

Levande musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Svanen.

Elfrida Andrée.

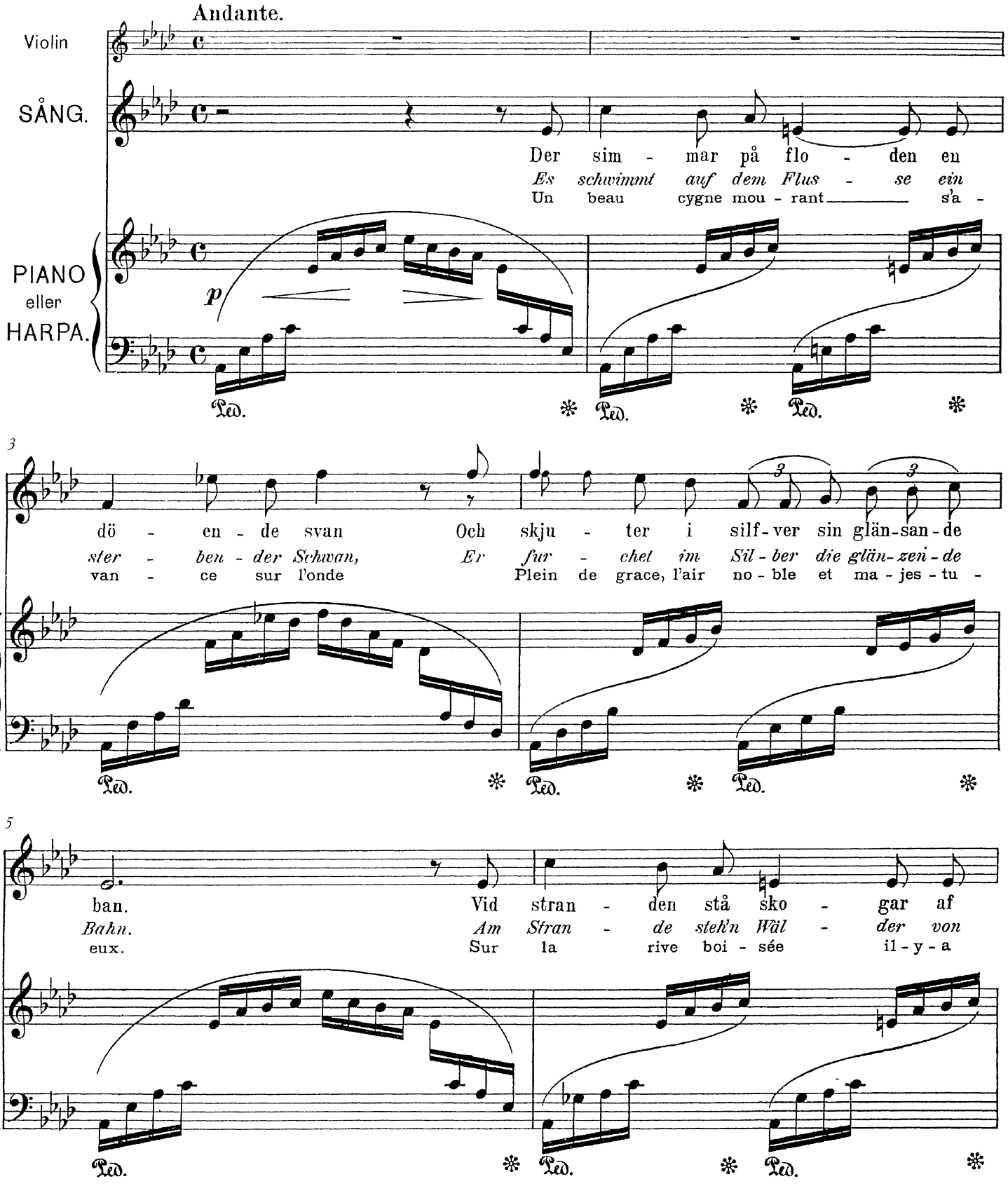

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2025. Public domain. www.levandemusikarv.se

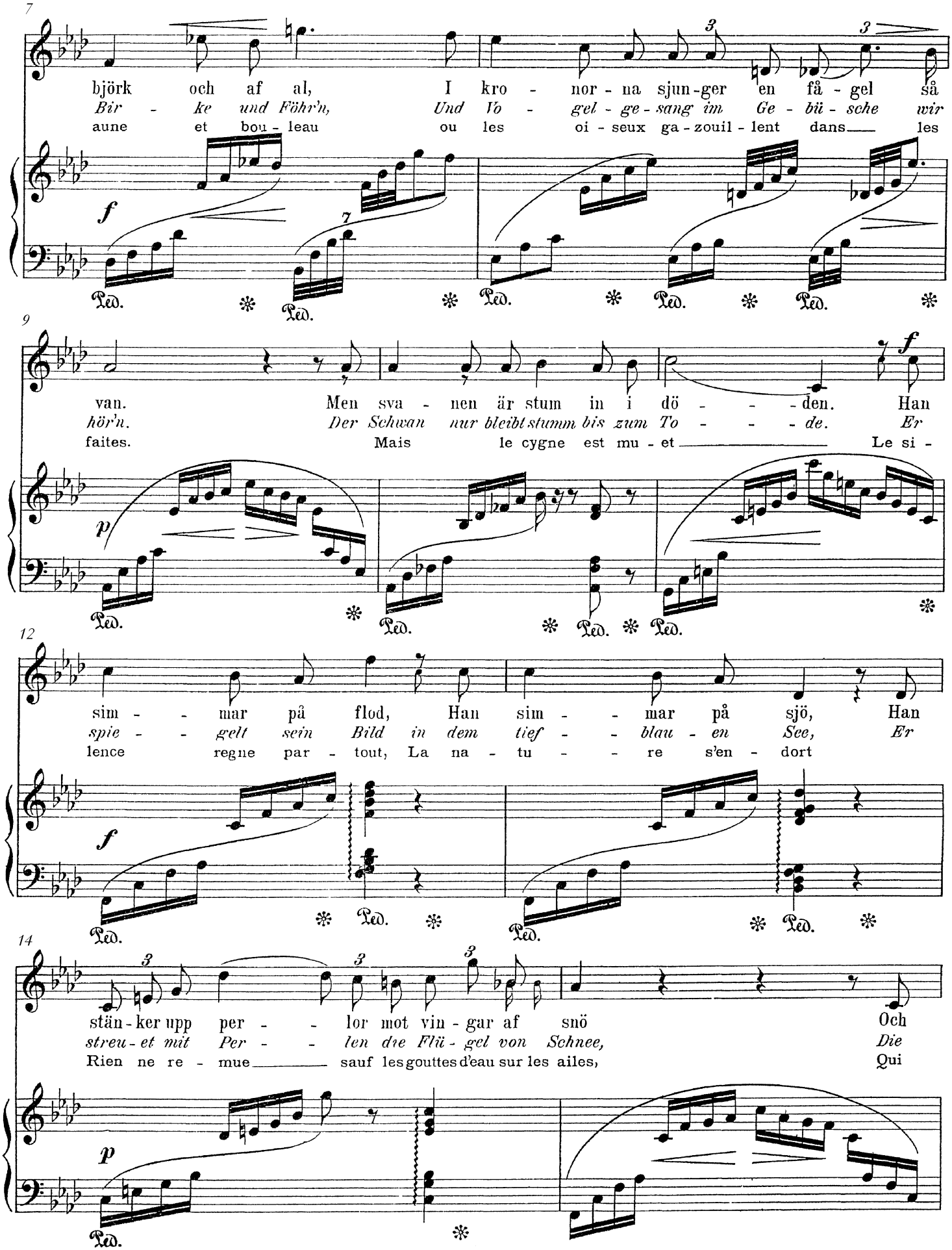
7
björk och af al, I kro - nor - na sjun-ger en få - gel så
Bir - ke und Föhr'n, Und Vo - gel - ge - sang im Ge - bü - sche wir
aune et bou - leau ou les oi - seux ga - zouil - lent dans les
f
9
van. Men sva - nen är stum in i dö - - - den. Han
hör'n. Der Schwan nur bleibt stumm bis zum To - - - de. Er
faites. Mais le cygne est mu - et Le si -
p
12
sim - - mar på flod, Han sim - - mar på sjö, Han
spie - - gelt sein Bild in dem tief - - blau - en See, Er
lence regne par - tout, La na - tu - - re s'en - dort
f
14
stän - ker upp per - - lor mot vin - gar af snö Och
streu - et mit Per - - len die Flü - gel von Schnee, Die
Rien ne re - mue sauf les gouttes d'eau sur les ailes, Qui
p

16

quasi Recit.
con sordino

pp

qväl - len be-gynner att skug-gor - na strö.
Schat - ten sich senken auf That und auf Höh'.
re - lui-sent dans la nuit comme des perles.

pp

p

Ped. ✻ Ped. ✻ Ped.

19

parlando

Tyst, sva - nen får to - - - -ner!
Horch, wer hat ge - sun - - - -gen?
Si - len - ce! J'en - tends une belle mu - si - - - -que.

pp

Ped. ✻ Ped. ✻ Ped.

21

Han bör - jar att dö_____
Der Schwan hat ge - sun - gen,
C'est le cygne qui chante,

Han bör - jar att sjun - ga
*Jetzt singt er sein Lied*_____
Il fait ses a - dieux_____

Ped. ✻ Ped. ✻ Ped.

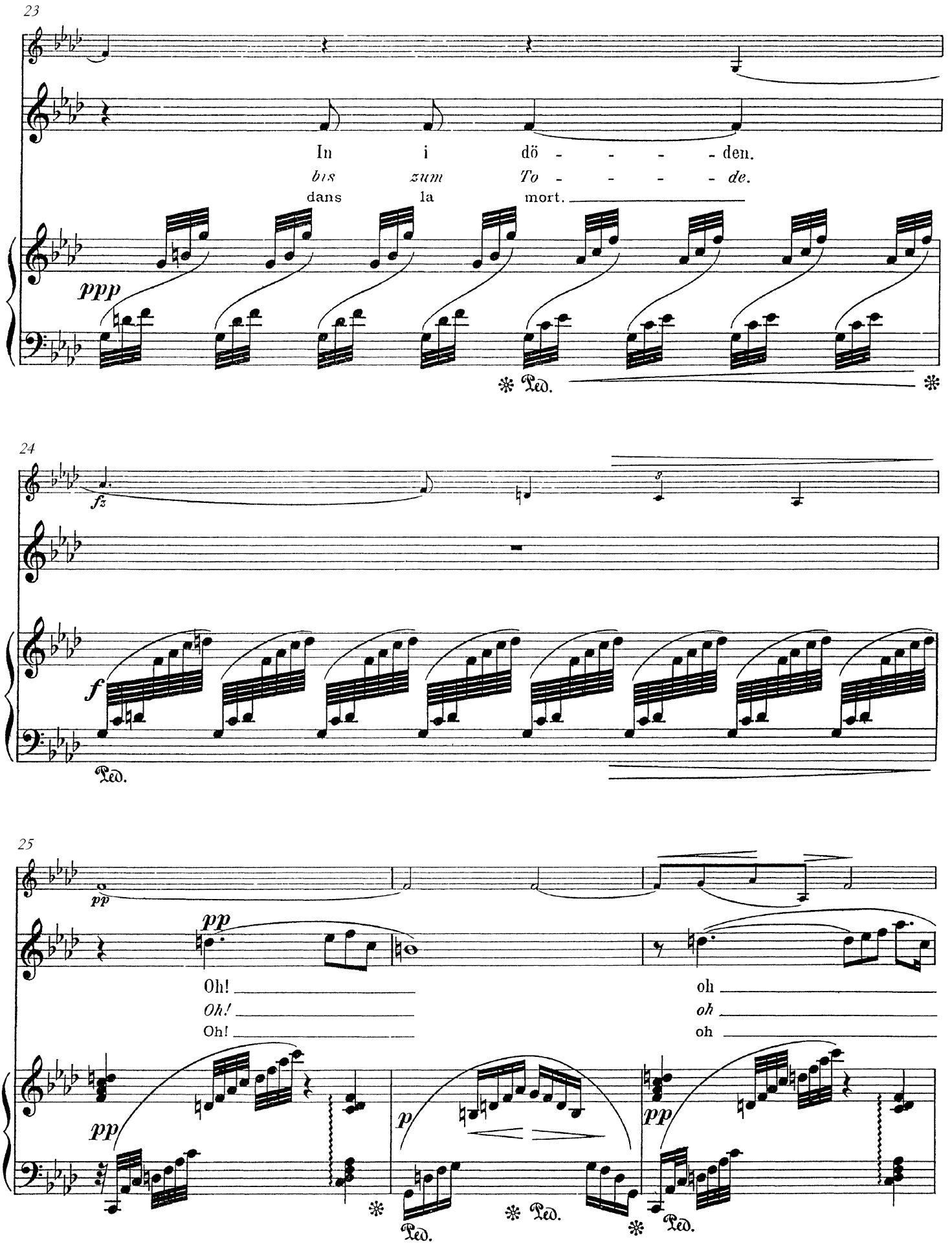
23
In i dö - - - - den.
bis zum To - - - - de.
dans la mort.
ppp
Ped.
24
fz
f
Ped.
25
pp
pp
Oh!
Oh!
Oh!
oh
oh
oh
pp
p
pp
Ped.
Ped.
Ped.

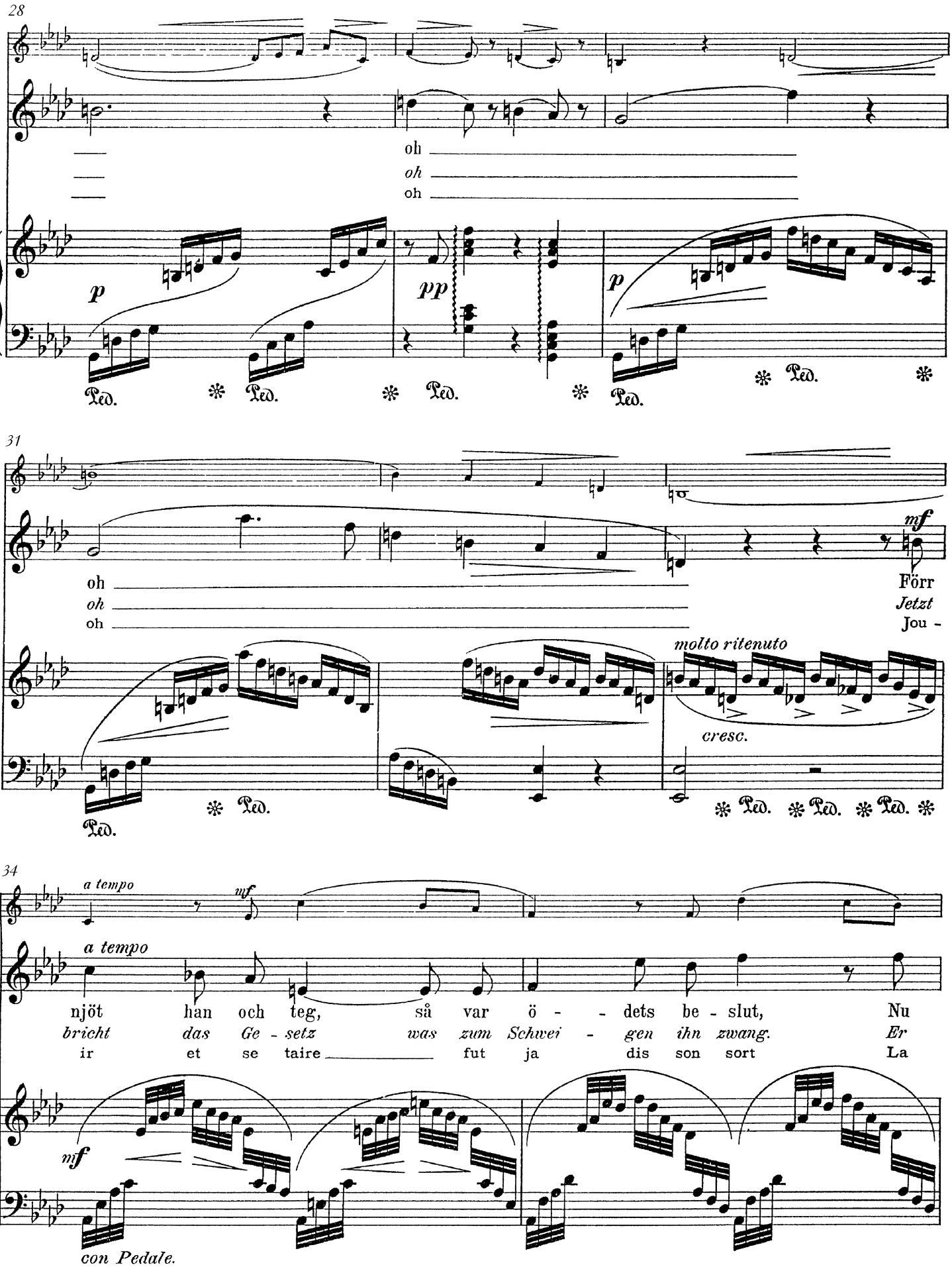
28
oh
oh
oh
p
pp
p
Ped.
31
oh
oh
oh
mf
Förr
Jetzt
Jou -
molto ritenuto
cresc.
34
a tempo
mf
a tempo
njöt han och teg, så var ö - - dets be - slut, Nu
bricht das Ge - setz was zum Schwei - gen ihn zwang. Er
ir et se taire fut ja dis son sort La
mf
con Pedale.

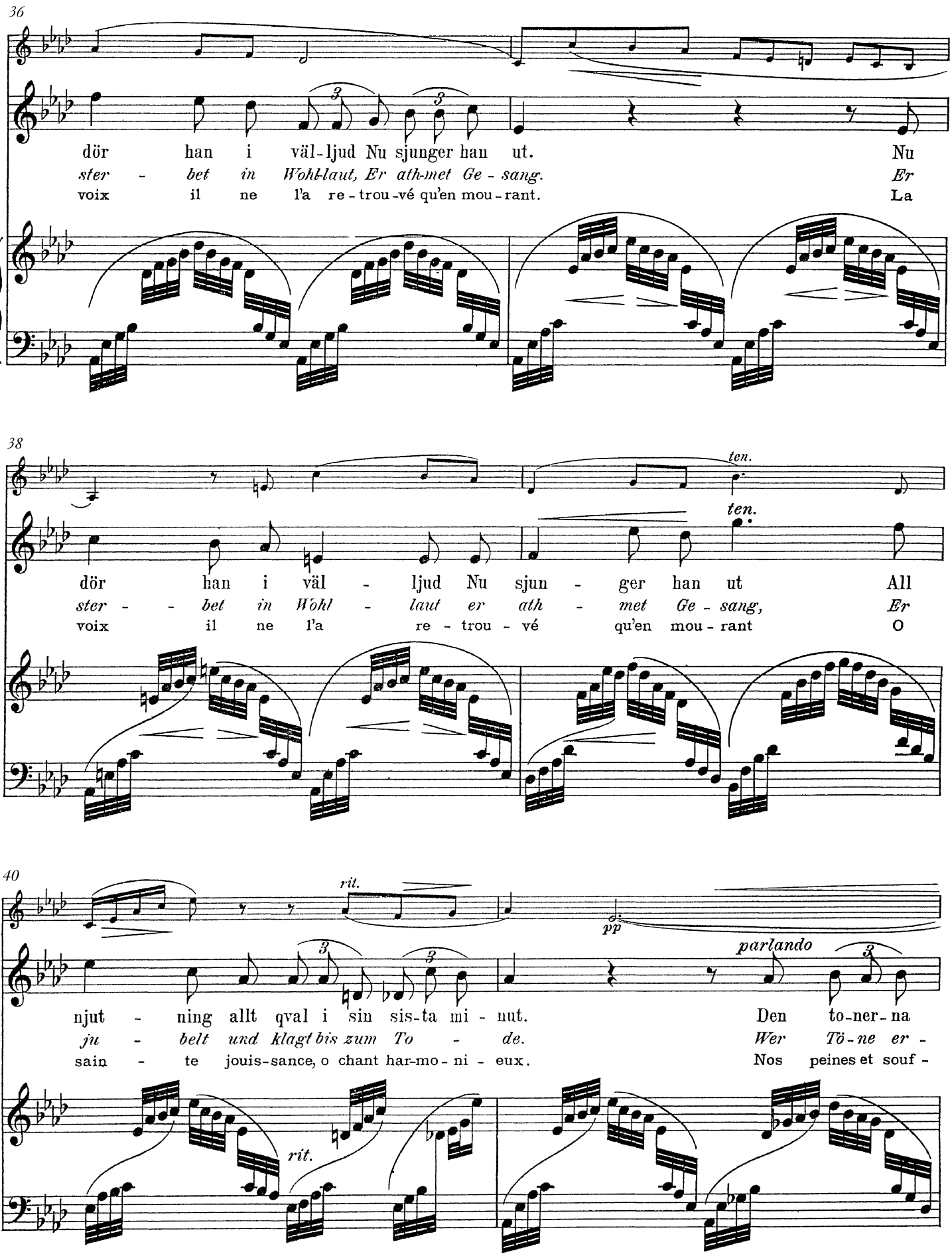
36
dör han i väl-ljud Nu sjunger han ut. Nu
ster - bet in Wohl-laut, Er ath-met Ge - sang. Er
voix il ne l'a re - trou-vé qu'en mou - rant. La
38
ten.
ten.
dör han i väl - ljud Nu sjun - ger han ut All
ster - - bet in Wohl - laut er ath - met Ge - sang, Er
voix il ne l'a re - trou - vé qu'en mou - rant O
40
rit.
pp
parlando
njut - ning allt qval i sin sis-ta mi - nut. Den to-ner-na
ju - belt und klagt bis zum To - de. Wer Tö-ne er -
sain - te jouis-sance, o chant har-mo - ni - eux. Nos peines et souf -
rit.

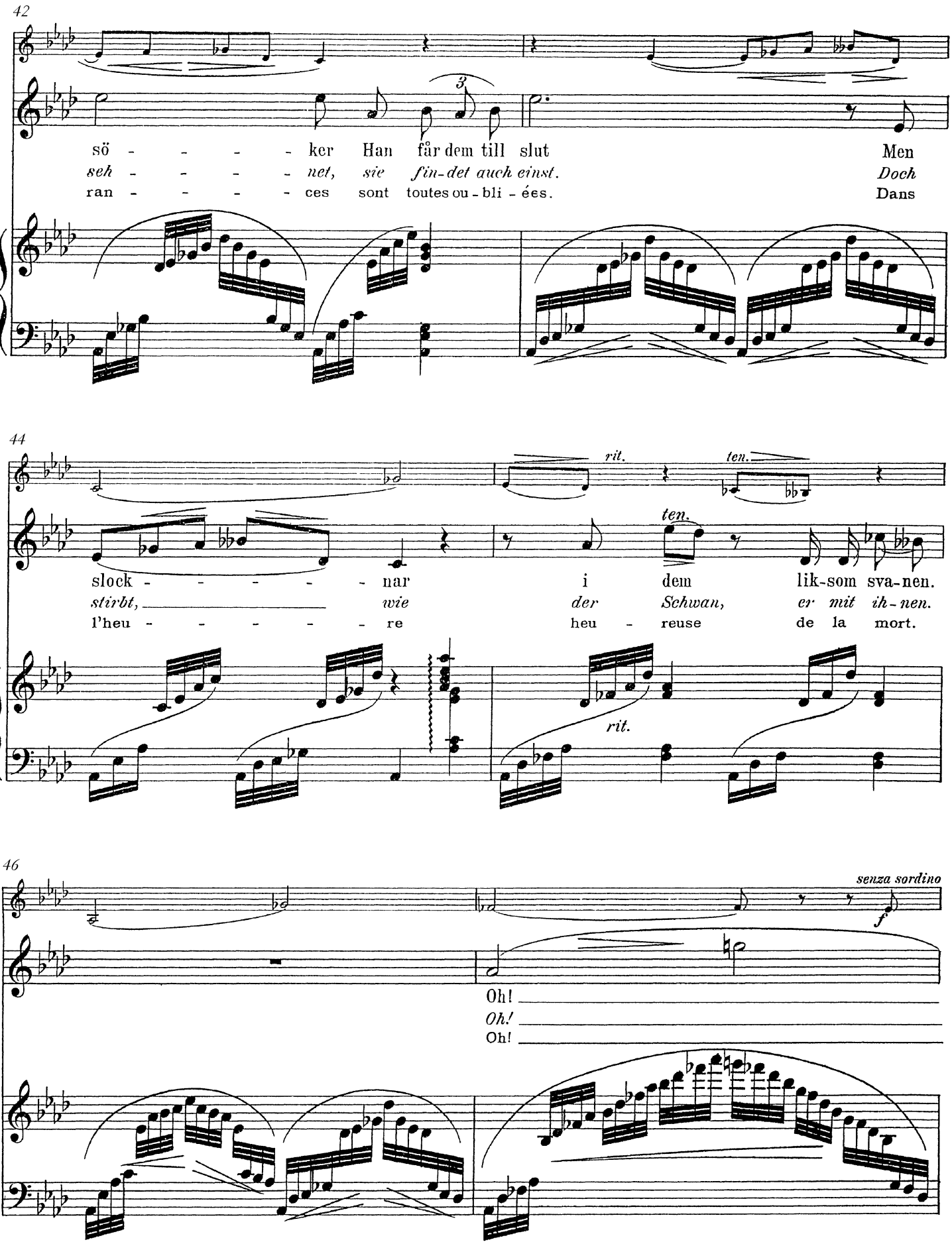
42
sö - - - - - ker Han får dem till slut Men
seh - - - - - net, sie fin-det auch einst. Doch
ran - - - - - ces sont toutes ou-bli-ées. Dans
44
rit.
ten.
ten.
slock - - - - - - nar i dem lik-som sva-nen.
stirbt, wie der Schwan, er mit ih-nen.
l'heu - - - - - - re heu - reuse de la mort.
rit.
46
senza sordino
f
Oh!
Oh!
Oh!

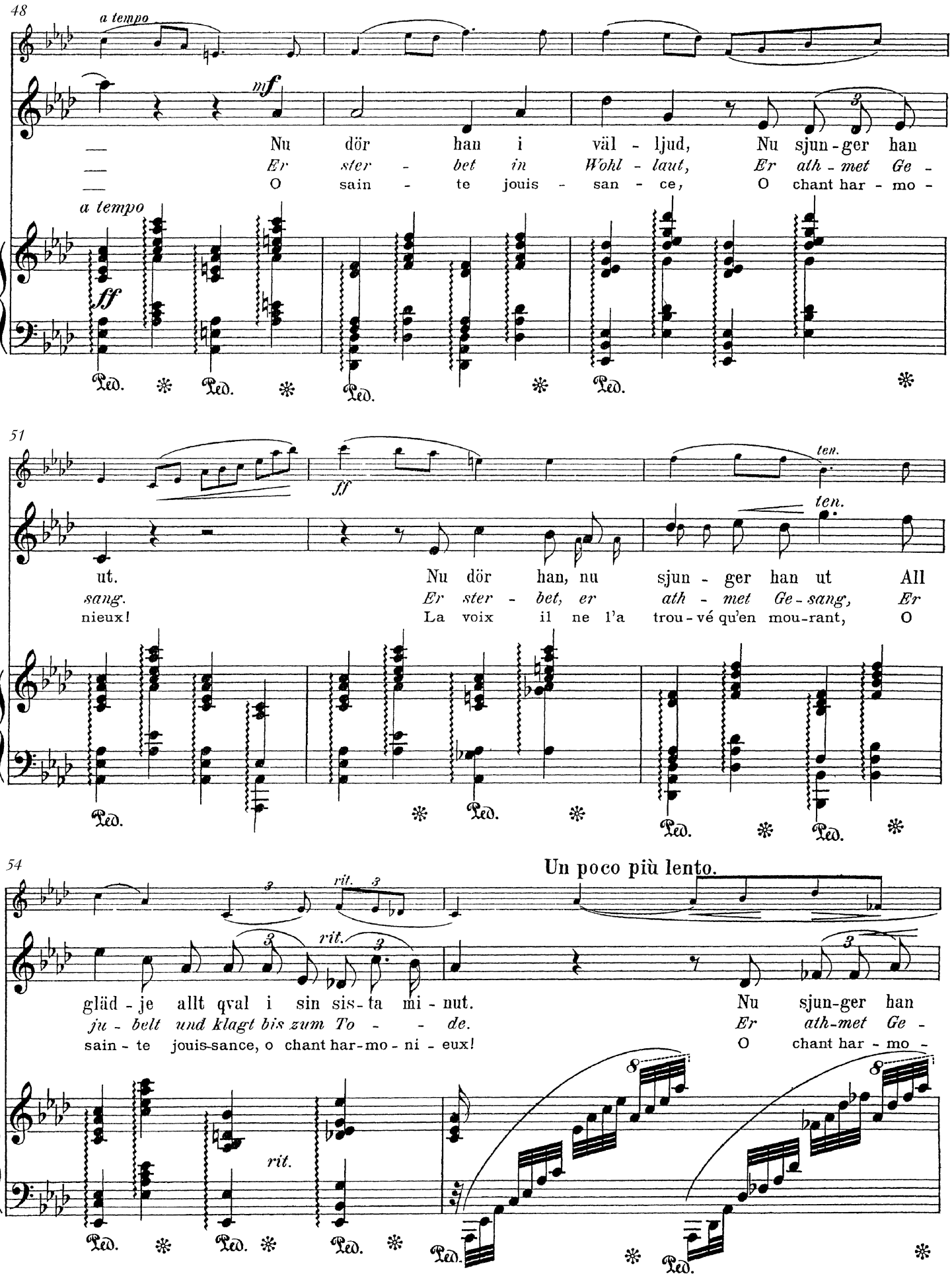
48
a tempo
mf
Nu dör han i väl - ljud, Nu sjun - ger han
Er ster - bet in Wohl - laut, Er ath - met Ge -
O sain - te jouis - san - ce, O chant har - mo -
a tempo
ff
51
ff
ten.
ten.
ut. Nu dör han, nu sjun - ger han ut All
sang. Er ster - bet, er ath - met Ge - sang, Er
nieux! La voix il ne l'a trou - vé qu'en mou - rant, O
54
Un poco più lento.
rit.
rit.
gläd - je allt qval i sin sis - ta mi - nut. Nu sjun - ger han
ju - belt und klagt bis zum To - - de. Er ath - met Ge -
sain - te jouis - sance, o chant har - mo - ni - eux! O chant har - mo -
rit.
Ped.

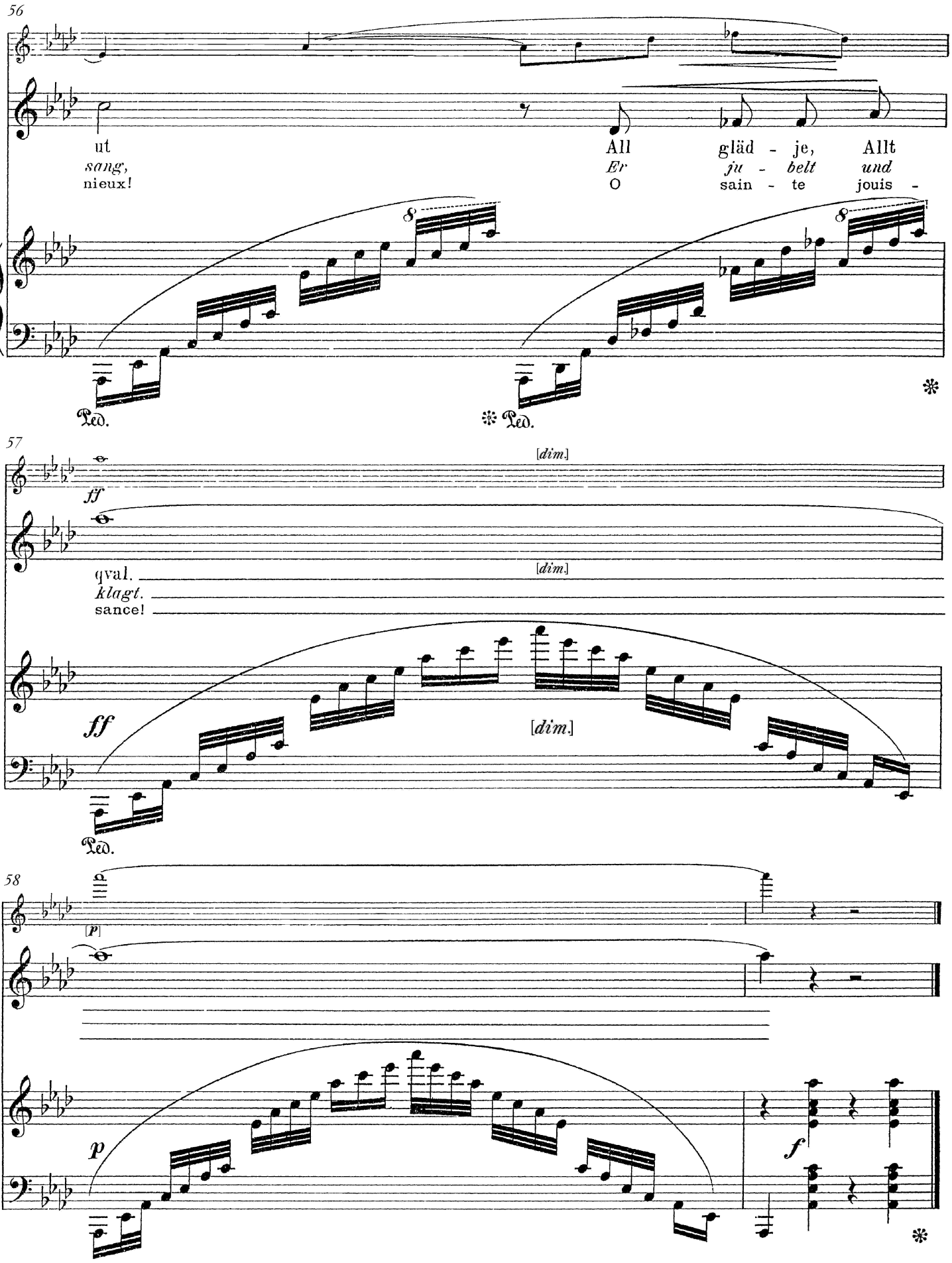
56
ut
sang,
nieux!
All
Er
O
gläd - je,
ju - belt
sain - te
Allt
und
jouis -
Ped.
Ped.
57
ff
[dim.]
qval.
klagt.
sance!
ff
[dim.]
Ped.
58
[p]
p
f

Svanen.

VIOLIN.

Elfrida Andrée.

Andante.

simmar på flod, Han simmar på sjö, Han stän-ker upp per-lor mot vingar af snö. Och

qväl-len be-gyn-ner att skuggor-na strö.

Quasi Recit. *con sordino*

pp

21

Han börjar att dö Han börjar att sjun-ga in i dö-den. Oh!

fz *pp* *Il canto*

27

oh oh oh Förr

molto rit.

34

a tempo

mf

ten.

40

njut - - ning allt qval i sin sis-ta mi-nut. Den to-ner-na sö - - - ker han får dem till

rit. *pp* *parlando*

43

slut Men slock - - nar i dem lik-som sva-nen. Oh!

rit. *ten.* *a senza sord.* *f*

48

tempo

ff

53

ten. *rit.* *un poco più lento* *ff* *p*

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2025. Public domain. www.levandemusikarv.se

Elfrida Andrée

Elfrida Andrée omtalas alltid som pionjär, fastän hon inte alls var landets första kvinnliga tonsättare. Men hon var Sveriges första kvinna att erövra organistexamen, dessutom första kvinna att få en organisttjänst – och att kunna ta telegrafistexamen. Elfrida Andrée var också pionjär bland kvinnliga tonsättare genom att ägna sig åt större former såsom orkesterverk och opera.

Elfrida Andrée föddes 1841 i Visby. Familjen var politiskt liberal, vilket gav de båda döttrarna möjligheter till studier och yrkesliv utanför den dåtida konventionen. Den något äldre systern Fredrika (gift Stenhammar) blev en framgångsrik operasångerska. 1855 flyttade Elfrida Andrée till Stockholm, där hon studerade orgel och sång. 1857 kunde hon med dispens avlägga organistexamen vid Musikkonservatoriet som ännu inte tillät kvinnor att gå utbildningen. Vid konservatoriet studerade hon något senare komposition för Ludvig Norman.

Tack vare en lagändring kunde hon 1861 erbjudas tjänst som organist i Finska kyrkan i Stockholm. Samma år påbörjade hon – på faderns förslag – en utbildning till telegrafist och kunde efter en annan lagändring få arbete inom Telegrafverket 1865.

1866 utnämndes Elfrida Andrée till domkyrkoorganist i Göteborg, landets första kvinnliga innehavare av en sådan tjänst och då bara möjlig i det liberalt präglade Göteborg. Parallellt med tjänstgöringen i kyrkan komponerade hon och förkovrade sig också som tonsättare under flera utlandsresor. Hennes kapacitet räckte dessutom till att driva en egen musikskola och att från 1897 leda så kallade folkkonserter som ordnades av Göteborgs Arbetareinstitut. Hon avled i Göteborg 1929.

Elfrida Andrées verksamhet som tonsättare kan enligt hennes livsskildrare Eva Öhrström delas in i tre perioder. Under sina år i Stockholm skrev hon stort anlagda kammarmusikverk samt en uvertyr för orkester, självständigt utformade, men med tydlig inspiration från förebilder som Beethoven, Mendelssohn och Schubert. I Göteborg utvidgade hon sitt register genom att skriva sånger, pianomusik men också flera verk för orkester. Intresset för kammarmusik behöll hon hela tiden, liksom huvuddragen i sin kompositionsstil. Från 1890 inträdde en förändring som i första hand innebar en stilistisk inkludering av både tyska och franska impulser. Hennes största satsning var operan *Frithiofs saga* (1895) med ett libretto av Selma Lagerlöf, komponerad med närhet till Wagners musikdramatiska tänkande.

© *Gunnar Ternhag*

Om utgåvan

Levande Musikarvs emenderade utgåvor är redaktionellt genomsedda och korrigerade utgåvor av tidigare tryck med kommentarer rörande rättelser och ändringar införda i form av fotnoter. Justeringar av bågar, förtecken, accenter och artikulation som inte har medfört förändrad läsart har företagits utan kommentar.

Förlagan är utgiven av Gehrmans förlag, Stockholm, G. & Co. 124.

På omslaget står: ”Till Gina Oselio / Der Schwan / Le cygne / Svanen / för Sopran och Violin / med Piano (eller Harpa) / Elfrida Andrée / Ord af Böttiger / Tysk öfversättning av Malin K. / Fransk öfversättning af Blanche Clemitson / Stockholm, Gehrman & Co”.

Tryckår: 1890.

Elfrida Andrée

Elfrida Andrée has often been spoken of as a pioneer, although in reality she was not Sweden's first female composer. However, she was the first woman in Sweden to earn a degree in organ performance – in addition to being the first woman to be employed as an organist and as a telegraphist. Elfrida Andrée was also a pioneer among Swedish women composers for writing works for large ensemble formats such as orchestral works and opera.

Elfrida Andrée was born in Visby, Sweden, in 1841. Her family was politically liberal, which meant that it was possible for both daughters to study outside of the conventions of the times. Her somewhat older sister, Fredrika (Stenhammar by marriage) became a successful opera singer. Elfrida Andrée moved to Stockholm in 1855, where she studied organ and voice. In 1857 she completed, as an extramural student, a diploma in organ performance at the Royal Conservatory of Music, since at the time women were not permitted to participate in the degree programme. Later, she studied composition with Ludvig Norman at the conservatory.

Fortunately, after a change in the law in 1861, she was offered a position as organist at the Finnish Church in Stockholm. That same year, at her father's suggestion, she also began studying to be a telegraph operator. After another change in the law, in 1865 she began work as a telegraphist at the state-run telegraph service.

In 1866, Elfrida Andrée was promoted to church organist at the Gothenburg Cathedral: the first woman to acquire such a position, which was only possible in the politically liberal city of Gothenburg. In addition to her work at the church, she composed, developing her technique through several trips abroad. She continued to widened her scope, operating her own music school and from 1897, conducting popular concerts arranged by the Gothenburg Worker's Institute. She died in Gothenburg in 1929.

According to her biographer, Eva Öhrström, Elfrida Andrée's career as a composer can be divided into three periods. First, in Stockholm, she wrote several chamber music works in addition to an overture for orchestra – independent in form, but modeled after classical composers such as Beethoven, Mendelssohn and Schubert. Then, in Gothenburg she broadened her repertoire by writing songs, piano pieces and several orchestral works. Throughout this time, she kept up her interest in chamber music, maintaining her compositional characteristic traits. The third period began in 1890, when inspired by French and German impulses she began to develop her compositional style. Her grandest project was the opera *Fritiofs Saga* (1895) with a libretto by Swedish author Selma Lagerlöf, composed with an affinity to Wagner's musical-dramatic ideals.

© *Gunnar Ternhag*
Trans. Thalia Thunander

About the edition

Levande Musikarv's (Swedish Musical Heritage's) emendated editions are editorially revised and corrected versions of previously printed material, with comments on the corrections and amendments inserted as footnotes. Adjustments to slurs, accidentals, accents and articulation marks that have not affected the reading have been made without comment.

Originally published by Gehrmans förlag, Stockholm, G. & Co. 124.

Text on the front page: "Till Gina Oselio / Der Schwan / Le cygne / Svanen / för Sopran och Violin / med Piano (eller Harpa) / Elfrida Andrée / Ord af Böttiger / Tysk öfversättning av Malin K. / Fransk öfversättning af Blanche Clemitson / Stockholm, Gehrman & Co".

Year of publication: 1890.